

***Suvestinė redakcija nuo 2020-09-01 iki 2021-05-06***

*Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [99-4465](#), i. k. 103301MISAK00000468*

***Nauja redakcija nuo 2018-07-01:***

*Nr. [D1-550](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-06-21, i. k. 2018-10211*

## **LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS**

### **ĮSAKYMAS**

### **DĖL IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ KIEKIO MAŽINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2003 m. rugsėjo 25 d. Nr. 468  
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 8 punktu ir įgyvendindamas 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/81/EB dėl tam tikrų atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų ir 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB, 1979 metų Konvenciją „Dėl tolimų atmosferos teršalų pernašų“ ir jos protokolus:

*Preambulės pakeitimai:*

*Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196*

1. T v i r t i n u Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašą (toliau – Tvarkos aprašas) (pridedama).

2. P a v e d u:

2.1. Aplinkos apsaugos agentūrai:

2.1.1. vykdyti šio įsakymo 1 punktu patvirtinto Tvarkos aprašo 9, 21–26 punktuose nurodytą nacionalinę išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitą (įskaitant patikslintą apskaitą), nacionalinę išmetamų teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaitą, didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitą, rengti nacionalines išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozes, informacines apskaitos ataskaitas, jas teikti Europos Komisijai ir Europos aplinkos agentūrai jų nustatyta forma ir laikantis Tvarkos aprašo 1 priede nustatytų ataskaitų teikimo datų;

2.1.2. rengti 1979 metų Konvencija „Dėl tolimų atmosferos teršalų pernašų“ (toliau – TTOTP konvencija) ir jos protokolais reguliuojamų išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaitas, prognozes ir jas teikti TTOTP konvencijos sekretoriatui jo nustatyta tvarka ir terminais;

2.1.3. rengti Tvarkos aprašo 29.4 papunktyje nurodytą informaciją;

2.1.4. pagal kompetenciją rengti ir teikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupei paprašius informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 16 punkte;

*Papunkčio pakeitimai:*

*Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196*

2.1.5. Tvarkos aprašo 32–33 punktuose nurodytais terminais skelbti Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje Tvarkos aprašo 29.2–29.4 papunkčiuose nurodytą informaciją;

2.1.6. Europos Komisijai po reguliaraus nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos duomenų peržiūros priėmus sprendimą, kuriuo Lietuvai nustatomos techninės apskaitos duomenų pataisos ar kiti reikalavimai dėl apskaitos, prognozių ar ataskaitų tikslinimo, įvertinti šiam sprendimui įgyvendinti reikalingų Nacionalinės į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekio apskaitos gerinimo 2015–2020 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. D1-262 „Dėl Nacionalinės į aplinkos orą išmetamų

teršalų kiekio apskaitos gerinimo 2015–2020 m. plano patvirtinimo“, priemonės ir, jei reikia, teikti pasiūlymus papildyti planą sprendimui įgyvendinti reikalingomis naujomis priemonėmis;

2.2. Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupei:

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

2.2.1. teikti TTOTP konvencijos sekretariatui jo nustatyta tvarka ir terminais ataskaitas, susijusias su šios konvencijos ir jos protokolų nuostatų įgyvendinimu nacionalinėje teisėje;

2.2.2. pateikti Europos Komisijai:

2.2.2.1. jos nustatyta forma iki 2019 m. balandžio 1 d. Tvarkos aprašo 19 punkte nurodytą pirmąjį nacionalinį oro taršos mažinimo planą;

2.2.2.2. jos nustatyta forma pagal Tvarkos aprašo 19.2 papunktyje nurodytus reikalavimus atnaujintus nacionalinius oro taršos mažinimo planus per du mėnesius nuo jų atnaujinimo;

2.2.2.3. ne vėliau kaip atitinkamų ataskaitinių metų vasario 15 d. Tvarkos aprašo 16 punkte nurodytą informaciją;

2.2.3. skelbti Aplinkos ministerijos interneto svetainėje Tvarkos aprašo 29.1 papunktyje nurodytą nacionalinį oro taršos mažinimo planą ir visus jo atnaujinimus per 5 darbo dienas nuo jų patvirtinimo;

2.3. Aplinkos apsaugos agentūrai ir Aplinkos ministerijos struktūriniams padaliniais pagal kompetenciją teikti Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupei informaciją, reikalingą šio įsakymo 2.2 papunktyje nurodytoms ataskaitoms rengti.

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA  
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro  
2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 468  
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro  
2018 m. birželio 21 d. įsakymo Nr. D1-550  
redakcija)

## IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ KIEKIO MAŽINIMO TVARKOS APRAŠAS

### I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato reikalavimus išmetamų į aplinkos orą teršalų, nurodytų Tvarkos aprašo 2 punkte, kiekio mažinimui ir valdymui; šių ir kitų Tvarkos aprašo 1 priede nurodytų išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekių ir jų poveikio ekosistemoms stebėsenai ir ataskaitų apie tai teikimui; nacionalinių oro taršos mažinimo planų rengimui, priėmimui ir įgyvendinimui.

2. Kad būtų pasiektas toks oro kokybės lygis, dėl kurio nesusidarytų reikšmingas neigiamas poveikis ir pavojus žmonių sveikatai ir aplinkai, Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Strategija), yra nustatyti išmetamų į aplinkos orą teršalų:

2.1. sieros dioksido, azoto oksidų, nemetaninių lakiųjų organinių junginių ir amoniako 2010 m. kiekio nacionaliniai limitai, kurių negalima viršyti bet kuriais metais nuo 2010 m. iki 2019 m. imtinai;

2.2. sieros dioksido, azoto oksidų, nemetaninių lakiųjų organinių junginių, amoniako ir smulkiųjų kietųjų dalelių kiekio mažinimo 2020 m. tikslai, kurių turi būti laikomasi bet kuriais metais nuo 2020 m. iki 2029 m. imtinai;

2.3. sieros dioksido, azoto oksidų, nemetaninių lakiųjų organinių junginių, amoniako ir smulkiųjų kietųjų dalelių kiekio mažinimo 2030 m. tikslai, kurių turi būti laikomasi bet kuriais metais nuo 2030 m.

3. Tvarkos aprašo reikalavimų įgyvendinimu padedama siekti:

3.1. Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytų oro kokybės tikslų ir pažangos įgyvendinant Europos Sąjungos ilgalaikį tikslą pasiekti tokį oro kokybės lygį, kuris atitiktų Pasaulio sveikatos organizacijos paskelbtas Oro kokybės gaires;

3.2. Europos Sąjungos biologinės įvairovės ir ekosistemų tikslų pagal 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1386/2013/ES dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“ (OL 2013 L 354, p. 171);

3.3. didesnės Europos Sąjungos oro kokybės politikos ir kitų susijusių Europos Sąjungos politikos krypčių, visų pirma klimato ir energetikos politikos, sinergijos.

4. Tvarkos aprašas taikomas Tvarkos aprašo 1 priede nurodytiems teršalams, išmetamiems iš visų šaltinių, esančių Lietuvos Respublikos teritorijoje, jos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir taršos kontrolės zonoje (toliau – Lietuvos Respublikos teritorija).

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **išmetimas** – medžiagos išleidimas į aplinkos orą iš taškinio arba pasklidžiojo taršos šaltinio;

5.2. **azoto oksidai** (toliau – NO<sub>x</sub>) – azoto oksidas ir azoto dioksidas, išreikšti azoto dioksidu;

5.3. **nemetaniniai lakieji organiniai junginiai** (toliau – NMLOJ) – visi organiniai junginiai, išskyrus metaną, kurie saulės šviesoje reaguodami su azoto oksidais gali sudaryti fotocheminius oksidantus;

5.4. **sieros dioksidas** (toliau –  $\text{SO}_2$ ) – visi sieros junginiai, išreikšti kaip sieros dioksidas, įskaitant sieros trioksidą ( $\text{SO}_3$ ), sieros rūgštį ( $\text{H}_2\text{SO}_4$ ) ir redukuotos sieros junginius, tokius kaip vandenilio sulfidas ( $\text{H}_2\text{S}$ ), tiolius ir dimetilsulfidus;

5.5. **smulkiosios kietosios dalelės** (toliau –  $\text{KD}_{2,5}$ ) – kietosios dalelės, kurių aerodinaminis skersmuo yra 2,5 mikrometrų ( $\mu\text{m}$ ) arba mažesnis;

5.6. **ozono pirtakai** – azoto oksidai, nemetaniniai lakieji organiniai junginiai, metanas ir anglies monoksidas;

5.7. **juodoji anglis** (toliau – BC) – šviesą sugeriančios anglinės kietosios dalelės;

5.8. **nacionalinis limitas** – didžiausias teršalo kiekis, išreikštas kilotonomis (tūkst. tonų), kuris gali būti išmestas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje kalendoriniais metais;

5.9. **nacionalinis išmetamo į aplinkos orą teršalo kiekio mažinimo tikslas** – tikslas sumažinti išmetamos į aplinkos orą medžiagos ( $\text{SO}_2$ ,  $\text{NO}_x$ , NMLOJ, amoniako (toliau –  $\text{NH}_3$ ) ir  $\text{KD}_{2,5}$ ) kiekį iki dydžio, nustatyto Strategijoje; jis išreiškiamas ne mažesniu už Strategijoje nustatytąjį išmetamojo teršalo kiekio sumažinimu, kuris turi būti pasiektas tiksliniais kalendoriniais metais ir kuris nustatomas kaip bendro baziniais 2005 metais išmesto teršalo kiekio procentinė dalis;

5.10. **kilimo ir tūpimo ciklas** – ciklas, apimantis orlaivio riedėjimą žeme, kilimą, aukštėjimą, artėjimą, tūpimą ir visus kitus jo manevrus, atliekamus mažesniame negu 3000 pėdų (914,4 metro) aukštyje;

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

5.11. **tarptautinis jūrų eismas** – su bet kurios valstybės vėliava plaukiojančių laivų (išskyrus žvejybos laivus), kurie išvyksta iš vienos šalies teritorijos ir atvyksta į kitos šalies teritoriją, reisai jūroje ir priekrančių vandenyse;

5.12. **taršos kontrolės zona** – Lietuvos Respublikos jūros rajonas, kuris driekiasi ne toliau kaip 200 jūrmilių nuo bazinių linijų, nuo kurių matuojamas teritorinės jūros plotis, ir kurį taršos iš laivų prevencijos, mažinimo bei kontrolės tikslais, Lietuvos Respublika nustato vadovaudamasi taikomomis tarptautinėmis taisyklėmis ir standartais;

5.13. **oro kokybės tikslai** – ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, siektinos aplinkos oro užterštumo vertės ir įsipareigojimai dėl poveikio koncentracijos nustatyti Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 596 „Dėl Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų patvirtinimo“, Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, gyvsidabriu, nikeliu ir policikliniais aromatiniais anliavandeniliais vertinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. D1-289 „Dėl Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, gyvsidabriu, nikeliu ir policikliniais aromatiniais anliavandeniliais vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, nikeliu ir benzo(a)pirenu siektinose vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. balandžio 3 d. Nr. D1-153/V-246 „Dėl Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, nikeliu ir benzo(a)pirenu siektinų verčių patvirtinimo“;

5.14. **Europos Sąjungos oro taršos šaltinių kontrolei skirti teisės aktai** – Europos Sąjungos teisės aktai, kuriais siekiama sumažinti išmetamų į aplinkos orą teršalų, kuriems taikomas Tvarkos aprašas, kiekį taikant taršos mažinimo priemones taršos šaltinyje.

5.15. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme vartojamas sąvokas.

## II SKYRIUS

### NACIONALINIAI IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ KIEKIO MAŽINIMO TIKSLAI

6. Siekiant įgyvendinti Strategijoje nustatytus nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus, taikytinus nuo 2020 m. iki 2029 m. (toliau – nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai 2020–2029 m.), ir vėliau nuo 2030 m. (toliau – nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai 2030 m. ir vėliau), ribojamas nors šių per metus išmetamų teršalų kiekis: SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, NMLOJ, NH<sub>3</sub> ir KD<sub>2,5</sub>.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

7. Pagal Tvarkos aprašo reikalavimus rengiamame nacionaliniame oro taršos mažinimo plane, nedarant poveikio Tvarkos aprašo 6 punkto taikymui, numatomos priemonės, kuriomis siekiama apriboti 2025 m. išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį – SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, NMLOJ, NH<sub>3</sub> ir KD<sub>2,5</sub>. Šių teršalų kiekių mažinimo tikslai 2025 metams nustatomi pagal linijinę mažinimo trajektoriją, jungiančią nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus 2020–2029 m. ir nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus 2030 m. ir vėliau (toliau – nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tarpiniai tikslai 2025 m.).

Galima laikytis nelinijinės mažinimo nuo 2020 m. iki 2030 m. trajektorijos, jei tai yra veiksmingiau ekonominiu arba techniniu požiūriu, su sąlyga, kad nuo 2025 m. ji palaipsniui susijungia su linijine mažinimo trajektorija, ir jei tai nedaro poveikio nacionaliniams išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslams 2030 m. ir vėliau. Tokiu atveju nustatoma nelinijinė mažinimo trajektorija ir nurodoma jos laikymosi priežastis nacionaliniame oro taršos mažinimo plane.

Kai 2025 m. išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekių pagal nustatytą mažinimo trajektoriją apriboti negalima, vėlesnėse Europos Komisijai pagal Tvarkos aprašo V skyrių teikiamose informacinėse apskaitos ataskaitose paaiškinama priežastis ir nurodomos priemonės, kurias taikant vėl bus galima laikytis nustatytos mažinimo trajektorijos.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

8. Siekiant laikytis Tvarkos aprašo 6–7 punktų, į apskaitą neįtraukiami šie išmetami į aplinkos orą teršalai:

8.1. orlaivių išmetami teršalai, išskyrus teršalus, išmetamus per pakilimo ir nusileidimo ciklą;

8.2. tarptautinio jūrų eismo sektoriuje išmetami teršalai;

8.3. NO<sub>x</sub> ir NMLOJ, išmetami dėl veiklos, priskiriamos išmetamų į aplinkos orą teršalų 2014 m. nomenklatūros (toliau – NFR), numatytos 1979 metų Konvencijoje „Dėl tolimų atmosferos teršalų pernašų“ (toliau – TTOTP konvencija), taršos šaltinio 3B kategorijai (mėšlo tvarkymas) ir 3D kategorijai (žemės ūkio paskirties dirvožemiai).

## III SKYRIUS

### LANKSTUMO PRIEMONĖS

9. Galima pagal Tvarkos aprašo 2 priedo V skyrių vykdyti patikslintas metines nacionalines išmetamų SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, NMLOJ, NH<sub>3</sub> ir KD<sub>2,5</sub> apskaitas, jei taikant patobulintus išmetamų teršalų apskaitos metodus, atnaujintus atsižvelgiant į mokslo žinias, paaiškėtų, kad nevykdomi nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai.

10. Siekiant nustatyti, ar įvykdytos Tvarkos aprašo 2 priedo V skyriuje nustatytos atitinkamos sąlygos, nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai 2020–2029 m. laikomi nustatytais 2012 m. gegužės 4 d.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

11. Nuo 2025 m. patikslinimams, atliekamiems dėl labai skirtingų išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorių arba metodikų, taikytų išmetamų teršalų kiekiams iš konkrečių šaltinių kategorijų nustatyti, kitaip nei buvo tikimasi įgyvendinant tam tikrą normą arba standartą pagal Europos Sąjungos oro taršos šaltinių kontrolei skirtus teisės aktus, vadovaujantis Tvarkos aprašo 2 priedo V skyriaus 14.4.2 ir 14.4.3 papunkčiais taikomos šios papildomos sąlygos:

11.1. atsižvelgiant į nacionalinio patikrinimo išvadas ir vykdymo užtikrinimo programas, pagal kurias stebimas Europos Sąjungos oro taršos šaltinių kontrolei skirtų teisės aktų veiksmingumas, pagrindžiama, kad labai skirtingų išmetamų teršalų faktorių nelemia nacionalinių teisės aktų įgyvendinimas ar jų vykdymas;

11.2. pranešama Europos Komisijai apie didelį išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorių skirtumą.

12. Tvarkos aprašo 9 punktą, kiek tai susiję su Tvarkos aprašo 2.1 papunktyje nurodytais 2010 m. kiekio nacionaliniais limitais, galima taikyti iki 2019 m. gruodžio 31 d.

13. Jei konkrečiais metais dėl ypač šaltos žiemos arba ypač sausos vasaros negalima įvykdyti išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslų, galima tuos tikslus įvykdyti nustatant atitinkamų metų, prieš juosėjusių metų ir po jų einančių metų kasmet išmestų į aplinkos orą teršalų kiekio vidurkį, jei šis vidurkis neviršija metinio nacionalinio išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslo.

14. Jei vienas ar daugiau nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslų nustatyti griežtesniu lygiu nei ekonomiškai efektyvus mažinimas, nustatytas Tarptautinio taikomųjų sistemų analizės instituto (toliau – IIASA) parengtoje 2015 m. sausio mėn. Teminės oro taršos strategijos ataskaitoje Nr. 16 (A ir B dalys) „Atnaujinti istoriniai emisijų duomenys, prognozės ir išmetamų teršalų kiekio mažinimo tikslai 2030 m. – Palyginimas su Europos Komisijos duomenimis 2013 m.“ (toliau – TOTS 16), ir konkrečiais metais negalima įvykdyti atitinkamo nacionalinio išmetamo į aplinkos orą teršalo kiekio mažinimo tikslo įgyvendinus visas ekonomiškai efektyvias priemones, laikoma, kad vykdomi tie tikslai ne daugiau kaip penkerius metus, su sąlyga, kad kiekvienais iš tų metų neatitiktį kompensuoja lygiaverčiu kito išmetamo teršalo, kuriam nustatytas nacionalinis išmetamo į aplinkos orą teršalo kiekio mažinimo tikslas, kiekio sumažinimu. Teršalo lygiavertiškumas įvertinamas vadovaujantis IIASA parengta Teminės oro taršos strategijos ataskaita Nr. 15 „Lankstumo mechanizmas siekiant laikytis nacionalinių oro teršalų išmetimo ribų“.

15. Laikoma, kad vykdomi nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai ne daugiau kaip trejus metus, jei atitinkami nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai neįvykdomi dėl staigiai ir išimtiniai atveju nutraukto energijos ir (arba) šilumos tiekimo arba gamybos, arba tų sistemų pajėgumų praradimo, kurių nebuvo galima pagrįstai numatyti, ir jei laikomasi šių sąlygų:

15.1. pagrindžiama, kad siekiant užtikrinti atitiktį buvo dedamos visos pagrįstos pastangos, įskaitant naujų priemonių ir politikos krypties įgyvendinimą, ir tos pastangos bus toliau dedamos, kad neatitikties laikotarpis būtų kuo trumpesnis; ir

15.2. pagrindžiama, kad priemonių ir politikos krypties, kurios yra papildomos nurodytosioms Tvarkos aprašo 15.1 papunktyje, įgyvendinimas sukeltų neproporcingų išlaidų, kiltų esminis pavojus nacionaliniam energetiniam saugumui arba didelė energijos nepritekliaus rizika daugumai gyventojų.

16. Ketinant taikyti Tvarkos aprašo 9, 13, 14 arba 15 punktus, ne vėliau kaip atitinkamų ataskaitinių metų vasario 15 d. apie tai informuojama Europos Komisija. Šioje informacijoje nurodomi teršalai ir susiję sektoriai ir, kai turima duomenų, poveikio nacionalinėms išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitoms mastas.

17. Kai per devynis mėnesius nuo atitinkamos informacinės apskaitos ataskaitos, nurodytos Tvarkos aprašo 25 punkte, gavimo dienos Europos Komisija nepareiškia prieštaravimų, laikoma, kad lankstumo priemonės naudojimuisi pritarta ir ja galima naudotis tais metais.

#### IV SKYRIUS

## **NACIONALINIS ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANAS**

18. Išmetamų į aplinkos orą teršalų, kuriems nustatyti 2010 m. nacionaliniai limitai, kiekiai reguliuojami vadovaujantis Nacionaline į atmosferą išmetamo teršalų kiekio valdymo (ribojimo) iki 2010 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-89 „Dėl Nacionalinės į atmosferą išmetamo teršalų kiekio valdymo (ribojimo) iki 2010 metų programos patvirtinimo“.

19. Siekiant pagal Tvarkos aprašo II skyrių apriboti metinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekius ir prisidėti įgyvendinant tikslus pagal Tvarkos aprašo 2 punktą, pagal Tvarkos aprašo 3 priedo I skyrių parengiamas, priimamas ir įgyvendinamas nacionalinis oro taršos mažinimo planas (toliau – Planas).

19.1. Rengiant, priimant ir įgyvendinant Planą:

19.1.1. įvertinama, kokio masto poveikį nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų šaltiniai gali turėti oro kokybei Lietuvos Respublikos teritorijoje ir kaimyninėse Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybėse narėse, prireikus naudojami pagal Bendradarbiavimo programą tolimų oro teršalų pernašų Europoje monitoringo ir vertinimo srityje (toliau – EMEP), priimtą remiantis 1979 m. Tolimų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos protokolu dėl bendradarbiavimo programos tolimų oro teršalų pernašų Europoje monitoringo ir vertinimo srityje (EMEP) ilgalaikio finansavimo, surinkti duomenys ir parengtos metodikos;

19.1.2. atsižvelgiama į poreikį mažinti išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį, siekiant Lietuvos Respublikos teritorijoje ir, kai taikoma, kaimyninėse ES valstybėse narėse įgyvendinti oro kokybės tikslus;

19.1.3. imantis priemonių nacionaliniam išmetamo į aplinkos orą  $KD_{2,5}$  kiekio mažinimo tikslui įvykdyti, pirmenybė teikiama priemonėms, kuriomis būtų mažinamas išmetamas BC kiekis;

19.1.4. užtikrinamas suderinamumas su kitais atitinkamais planais ir programomis, parengtais remiantis nacionaliniuose ar Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytais reikalavimais. Siekiant įvykdyti atitinkamus nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus, į Planą būtina įrašyti Tvarkos aprašo 3 priedo II skyriuje nustatytas privalomas išmetamų teršalų kiekio mažinimo priemonės ir galima įrašyti Tvarkos aprašo 3 priedo II skyriuje nustatytas neprivalomas išmetamų teršalų kiekio mažinimo priemonės, arba neprivalomoms išmetamų teršalų kiekio mažinimo priemonėms lygiavertį mažinimo poveikį turinčias priemones;

19.2. Planas atnaujinamas ne rečiau kaip kas ketverius metus.

19.3. Nedarant poveikio Tvarkos aprašo 19.2 papunkčio taikymui, Plane numatyta išmetamų į aplinkos orą teršalų mažinimo politika ir priemonės atnaujinamos per 18 mėnesių nuo naujausio nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaitos arba nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozių pateikimo, jei iš pateiktų duomenų matyti, kad nevykdomi Tvarkos aprašo II skyriuje nurodyti tikslai arba yra rizika, kad jie nebus vykdomi.

20. Rengiant Planus ir jų atnaujinimus, prireikus vykdomos tarpvalstybinės konsultacijos laikantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatytų reikalavimų.

### **V SKYRIUS**

#### **NACIONALINĖS IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITOS, NACIONALINĖS IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITOS ATASKAITOS, NACIONALINĖS IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ PROGNOZĖS IR INFORMACINĖS APSKAITOS ATASKAITOS**

21. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 1 priedo A lentelėje nustatytais išmetamų į aplinkos orą teršalų metinių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimais, turi būti rengiama ir kasmet atnaujinama nacionalinė šioje lentelėje nurodytų išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaita.

22. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 1 priedo B lentelėje nustatytais išmetamų į aplinkos orą teršalų metinių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimais, gali būti rengiama ir kasmet atnaujinama nacionalinė toje lentelėje nurodytų išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaita.

23. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 1 priedo C lentelėje nustatytais išmetamų į aplinkos orą teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaitos ataskaitų, didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitos ataskaitų ir išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozių teikimo reikalavimais, turi būti rengiama ir kas 4 metus atnaujinama nacionalinė išmetamų į aplinkos orą teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaitos ataskaita ir didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitos ataskaita; kas 2 metus turi būti parengiamos nacionalinės šioje lentelėje nurodytų išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozės.

24. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 1 priedo D lentelėje nustatytais metinių informacinių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimais, turi būti rengiama informacinė apskaitos ataskaita, kuri teikiama kartu su pagal Tvarkos aprašo 21–23 punktus parengtomis nacionalinėmis išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitų ataskaitomis ir nacionalinėmis išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozėmis.

25. Pasirinkus Tvarkos aprašo III skyriuje numatytą lankstumo priemonę, į atitinkamų metų informacinę apskaitos ataskaitą turi būti įrašoma informacija, patvirtinanti, kad naudojant tą lankstumo priemonę laikomasi atitinkamų sąlygų, nustatytų Tvarkos aprašo 9 punkte ir 2 priedo V skyriuje arba, kai taikoma, Tvarkos aprašo 13, 14 arba 15 punktuose.

26. Tvarkos aprašo 21–23 punktuose nurodytos apskaitos (įskaitant patikslintas apskaitas) ir prognozės ir Tvarkos aprašo 24 punkte nurodyta informacinė apskaitos ataskaita turi būti rengiamos ir atnaujinamos vadovaujantis nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaitų, nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozių ir informacinių apskaitos ataskaitų rengimo ir atnaujinimo reikalavimais, nurodytais Tvarkos aprašo 2 priede.

27. Tvarkos aprašo 21–24 punktuose nurodytų apskaitų ir prognozių ataskaitose pateikiami duomenys turi atitikti TTOTP konvencijos sekretoriatui teikiamų ataskaitų duomenis.

## **VI SKYRIUS NEIGIAMO ORO TARŠOS POVEIKIO STEBĖSENA**

28. Neigiamo oro taršos poveikio ekosistemoms stebėseną, pagrįsta stebėjimo vietų tinklu, apimančiu Lietuvai būdingų tipų gėlo vandens, natūralias, pusiau natūralias ir miško ekosistemas, užtikrinama įgyvendinant Valstybinę aplinkos monitoringo programą, parengtą vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu.

## **VII SKYRIUS INFORMACIJOS VIEŠINIMAS**

29. Visuomenei viešai prieinamoje interneto svetainėje turi būti skelbiama:

29.1. Planas ir visi jo atnaujinimai;

29.2. nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaitos (įskaitant patikslintas apskaitas), nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozės, informacinės apskaitos ataskaitos ar nuorodos į jas, jei jos paskelbtos atskirai;

29.3. TTOTP konvencija ir jos protokolais reguliuojamų išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaita, prognozės ar nuorodos į jas, jei jos paskelbtos TTOTP konvencijos ar Europos aplinkos agentūros interneto svetainėje;

29.4. Tvarkos aprašo 29.2 ir 29.3 papunkčiuose nurodytų apskaitos ataskaitų, prognozių ir informacinių apskaitos ataskaitų informatyvios santraukos (apžvalgos).

30. Tvarkos aprašo 29.4 papunktyje nurodytose santraukose (apžvalgose) turi būti informacija apie:

30.1. per ataskaitinius metus išmestą į aplinkos orą kiekvieno teršalo kiekį, išmesto kiekio pokytį per paskutiniuosius trejus metus (trumpuoju laikotarpiu) ir pokytį, palyginus su 2005 m. išmestu kiekiu (pokytį ilguoju laikotarpiu, kuris rodo nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų



kiekio mažinimo tikslų 2020–2029 m., nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tarpinių tikslų 2025 m. ir nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslų 2030 m. ir vėliau įgyvendinimo lygi);

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

30.2. pagrindinius sektorius ir posektorius (pvz., transportas, tarp jų kelių, geležinkelių transportas ir kt.; energetika, tarp jų šildymo įrenginiai namų ūkiuose (būstuose) ar pan.), iš kurių išmetamas į aplinkos orą didžiausias kiekvieno teršalo kiekis;

30.3. apskaitai naudotus pagrindinius įvesties duomenis transporto, energetikos, žemės ūkio ir kt. sektoriuose, kurie iš esmės lemia apskaičiuojamą iš to sektoriaus ar posektoriaus išmetamą į aplinkos orą teršalo (-ų) kiekį, šių įvesties duomenų pokytį trumpuoju laikotarpiu ir, jei įmanoma, pokytį ilguoju laikotarpiu;

30.4. prognozėms apskaičiuoti naudotus pagrindinius įvesties duomenis apie sektorius, nurodytus Tvarkos aprašo 30.3 papunktyje;

30.5. kita informacija ir duomenys, kuriuos išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ataskaitų ir prognozių rengėjai laiko svarbiais išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitai, prognozėms, visuomenei ir (ar) sprendimams priimti dėl tolesnio oro taršos mažinimo.

31. Tvarkos aprašo 29 punkte nurodyta informacija skelbiama atsižvelgiant į Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 22 d. nutarimu Nr. 1175 „Dėl Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatas.

32. Tvarkos aprašo 29.2 ir 29.3 papunkčiuose nurodyta informacija turi būti paskelbta per 5 darbo dienas po jos pateikimo Europos Komisijai, Europos aplinkos agentūrai ir TTOTP konvencijos sekretariatui.

33. Tvarkos aprašo 29.4 papunktyje nurodyta informacija turi būti paskelbta per 20 darbo dienų po paskutinės informacijos pagal Tvarkos aprašo 29.2 ir 29.3 papunkčius pateikimo dienos.

34. Tvarkos aprašo 29.4 papunktyje nurodytos santraukos (apžvalgos) gali būti skelbiamos kartu su metinėmis ataskaitomis apie praėjusių kalendorinių metų aplinkos oro užterštumo lygį zonoje ir aglomeracijose, rengiamomis pagal Visuomenės, suinteresuotų institucijų ir įstaigų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D1-265 / V-436 „Dėl Visuomenės, suinteresuotų institucijų ir įstaigų informavimo apie aplinkos oro užterštumo lygius tvarkos aprašo patvirtinimo“.

---

## IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITA IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

A lentelė. Išmetamų į aplinkos orą teršalų metinių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimai

| Nr. | Objektas                                                                                                                                          | Apskaitomi teršalai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Ataskaitų teikimo dažnumas ir ataskaitinis laikotarpis                     | Ataskaitos teikimo data       |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 1   | Bendras Lietuvos Respublikos teritorijoje, išmestų į aplinkos orą teršalų kiekis pagal NFR nustatytą taršos šaltinio kategoriją <sup>(1)(2)</sup> | – SO <sub>2</sub> , NO <sub>x</sub> , NMLOJ, NH <sub>3</sub> , CO <sup>(3)</sup><br>– sunkieji metalai (Cd, Hg, Pb) <sup>(4)</sup><br>– POT <sup>(5)</sup> (bendras PAA <sup>(6)</sup> kiekis, benzo(a)pirenas, benzo(b)fluorantenas, benzo(k)fluorantenas, indeno(1,2,3-cd)pirenas, dioksinais ir furanais, PCB <sup>(7)</sup> , HCB <sup>(8)</sup> ) | Kasmet nuo 1990 m. iki metų, nustatomų iš ataskaitinių metų atėmus 2 (X-2) | vasario 15 d. <sup>(11)</sup> |
| 2   | Bendras Lietuvos Respublikos teritorijoje išmestų į aplinkos orą teršalų kiekis pagal NFR nustatytą taršos šaltinio kategoriją <sup>(2)</sup>     | – KD <sub>2,5</sub> <sup>(9)</sup> , KD <sub>10</sub> <sup>(10)</sup> ir, jei turima duomenų, juodoji anglis                                                                                                                                                                                                                                           | Kasmet nuo 2000 m. iki metų, nustatomų iš ataskaitinių metų atėmus 2 (X-2) | vasario 15 d. <sup>(11)</sup> |

<sup>(1)</sup> Į aplinkos orą išmetamų teršalų nomenklatūra (toliau – NFR), numatyta 1979 metų konvencijoje „Dėl tolimų atmosferos teršalų pernašų“ (toliau – TTOTP konvencija).

<sup>(2)</sup> Apie teršimo iš gamtinių šaltinių kiekį pranešama laikantis metodikų, nustatytų TTOTP konvencijoje, EMEP ir Europos aplinkos agentūros išmetamųjų oro teršalų apskaitos vadove (toliau – EMEP / EEA vadovas dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos). Šis kiekis neįtraukiamas į bendrą Lietuvos Respublikos teritorijoje išmestų į aplinkos orą teršalų kiekį ir apie jį pranešama atskirai.

<sup>(3)</sup> CO (anglies monoksidas).

<sup>(4)</sup> Cd (kadmis), Hg (gyvsidabris), Pb (švinas).

<sup>(5)</sup> POT (patvarieji organiniai teršalai).

<sup>(6)</sup> PAA (policikliniai aromatiniai angliavandeniliai).

<sup>(7)</sup> PCB (polichlorinuoti bifenilai).

<sup>(8)</sup> HCB (heksachlorobenzenas).

<sup>(9)</sup> KD<sub>2,5</sub> – smulkiosios kietosios dalelės, kurių aerodinaminis skersmuo yra 2,5 mikrometrų (µm) arba mažesnis.

<sup>(10)</sup> KD<sub>10</sub> – dalelės, kurių aerodinaminis skersmuo yra 10 mikrometrų (µm) arba mažesnis.

<sup>(11)</sup> Ataskaitos gali būti patikslinamos ir pakartotinai teikiamos ne vėliau kaip per keturias savaites; su patikslintais duomenimis turi būti pateikiami išsamūs paaiškinimai apie pataisymus.

B lentelė. Išmetamų į aplinkos orą teršalų metinių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimai

| Objektas                                                                                                                                       | Apskaitomi teršalai                                                                                     | Ataskaitų teikimo dažnumas ir ataskaitinis laikotarpis                                                              | Ataskaitos teikimo data |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Bendras Lietuvos Respublikos teritorijoje išmestų į aplinkos orą teršalų kiekis pagal NFR nustatytą taršos šaltinio kategoriją <sup>(12)</sup> | – sunkieji metalai (As, Cr, Cu, Ni, Se ir Zn ir jų junginiai) <sup>(13)</sup><br>– BSDK <sup>(14)</sup> | Kasmet nuo 1990 m. (dėl BSDK <sup>(14)</sup> – nuo 2000 m.) iki metų, nustatomų iš ataskaitinių metų atėmus 2 (X-2) | vasario 15 d.           |

<sup>(12)</sup> Apie teršimo iš gamtinių šaltinių kiekį pranešama laikantis metodikų, nustatytų TTOTP konvencijoje ir EMEP/EEA vadove dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos. Šis kiekis neįtraukiamas į bendrą Lietuvos Respublikos teritorijoje išmestų į aplinkos orą teršalų kiekį ir apie jį pranešama atskirai.

<sup>(13)</sup> As (arsenas), Cr (chromas), Cu (varis), Ni (nikelis), Se (selenas), Zn (cinkas).

<sup>(14)</sup> BSDK (bendras suspenduotų dalelių kiekis).

C lentelė. Išmetamų į aplinkos orą teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaitos ataskaitų, didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitos ataskaitų ir išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozių teikimo reikalavimai

| Nr. | Objektas                                                                                                                       | Apskaitomi teršalai                                                                                                                                                                                                                               | Ataskaitų teikimo dažnumas ir ataskaitinis laikotarpis                                                                                | Ataskaitos teikimo data      |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| 1   | Nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų erdvinio pasiskirstymo duomenys pagal taršos šaltinio kategoriją (toliau – GNFR) | – SO <sub>2</sub> , NO <sub>x</sub> , NMLOJ, CO, NH <sub>3</sub> , KD <sub>10</sub> , KD <sub>2,5</sub><br>– sunkieji metalai (Cd, Hg, Pb)<br>– POT (bendras PAA kiekis, HCB, PCB, dioksinai ir furanai)<br>– juodoji anglis (jei turima duomenų) | Kas ketverius metus už metus, nustatomus iš ataskaitinių metų atėmus 2 (X-2).<br>Nuo 2017 m.                                          | gegužės 1 d. <sup>(15)</sup> |
| 2   | Dideli sutelktieji taršos šaltiniai pagal GNFR                                                                                 | – SO <sub>2</sub> , NO <sub>x</sub> , NMLOJ, CO, NH <sub>3</sub> , KD <sub>10</sub> , KD <sub>2,5</sub><br>– sunkieji metalai (Cd, Hg, Pb)<br>– POT (bendras PAA kiekis, HCB, PCB, dioksinai ir furanai)<br>– juodoji anglis (jei turima duomenų) | Kas ketverius metus už metus, nustatomus iš ataskaitinių metų atėmus 2 (X-2).<br>Nuo 2017 m.                                          | gegužės 1 d. <sup>(15)</sup> |
| 3   | Numatomas išmetamų teršalų kiekis pagal sugrupuotą NFR <sup>(16)</sup>                                                         | – SO <sub>2</sub> , NO <sub>x</sub> , NH <sub>3</sub> , NMLOJ, KD <sub>2,5</sub> ir, jei turima duomenų, juodoji anglis                                                                                                                           | Kas dvejus metus, įtraukiant prognozavimo metus – 2020 m., 2025 m., 2030 m. ir, jei turima duomenų, 2040 m. ir 2050 m.<br>Nuo 2017 m. | kovo 15 d.                   |

<sup>(15)</sup> Ataskaitos gali būti patikslinamos ir pakartotinai pateikiamos ne vėliau kaip per keturias savaites; kartu su patikslintais duomenimis turi būti pateikiami išsamūs paaiškinimai apie atliktus pataisymus.

<sup>(16)</sup> Į aplinkos orą išmetamų teršalų nomenklatūra (NFR), numatyta TTOTP konvencijoje.

D lentelė. Metinių informacinių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimai

| Objektas                        | Apskaitomi teršalai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Ataskaitų teikimo dažnumas ir ataskaitinis laikotarpis | Ataskaitos teikimo data |
|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------|
| Informacinė apskaitos ataskaita | – SO <sub>2</sub> , NO <sub>x</sub> , NMLOJ, NH <sub>3</sub> , CO, KD <sub>2,5</sub> , KD <sub>10</sub><br>– sunkieji metalai (Cd, Hg, Pb) ir juodoji anglis<br>– POT (bendras PAA kiekis, benzo(a)pirenas, benzo(b)fluorantenai, benzo(k)fluorantenai, indeno(1,2,3-cd)pirenas, dioksinai ir furanai, PCB, HCB)<br>– Jei turima duomenų, sunkieji metalai (As, Cr, Cu, Ni, Se ir Zn ir jų junginiai) ir BSDK | Visais metais (kaip nurodyta A, B ir C lentelėse)      | kovo 15 d.              |

## **NACIONALINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITOS ATASKAITŲ, NACIONALINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ PROGNOZIŲ IR INFORMACINIŲ APSKAITOS ATASKAITŲ RENGIMO IR ATNAUJINIMO REIKALAVIMAI**

### **I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 1 priede nurodyta nacionalinė išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaita (įskaitant patikslintą), nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozės, nacionalinė išmetamų į aplinkos orą teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaita, didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaita ir informacinė apskaitos ataskaita rengiamos naudojant metodus, nurodytus Bendradarbiavimo programos tolimų oro teršalų pernašų Europoje monitoringo ir vertinimo srityje (EMEP) ataskaitų teikimo gairėse (toliau – EMEP ataskaitų teikimo gairės), kurioms yra pritarusios 1979 metų Konvencijos „Dėl tolimų atmosferos teršalų pernašų“ (toliau – TTOTP konvencija) šalys, ir metodus, nurodytus EMEP ir Europos aplinkos agentūros išmetamųjų oro teršalų apskaitos vadove (toliau – EMEP/EEA vadovas dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos), nurodytame EMEP ataskaitų teikimo gairėse. Pagal tas pačias EMEP ataskaitų teikimo gaires rengiama ir papildoma informacija, įskaitant ir veiklos duomenis, reikalingus nacionalinėms išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitoms ir nacionalinėms išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozėms įvertinti.

2. Šiame priede nustatytos sąlygos, su Tvarkos aprašo 1 priede nurodyta išmetamų į aplinkos orą teršalų nomenklatūra (toliau – NFR), laikotarpiais, ataskaitų teikimo dažnumu ir datomis susiję reikalavimai taikomi neatsižvelgiant į EMEP ataskaitų teikimo gairėse nurodytus atitinkamus reikalavimus.

### **II SKYRIUS NACIONALINĖS IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITOS VYKDYMO IR NACIONALINĖS IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITOS ATASKAITŲ RENGIMO REIKALAVIMAI**

3. Nacionalinė išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaita turi būti skaidri, nuosekli, palyginama, išsami ir tiksli.

4. Iš pagrindinių kategorijų šaltinių išmetamas į aplinkos orą teršalų kiekis apskaičiuojamas pagal EMEP/EEA vadove dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos nustatytą metodiką, siekiant naudoti 2 arba aukštesnio lygio (išsamesnę) metodiką (*anglų kalba vartojama santrumpa TIER2*). Galima naudoti kitas moksliskai pagrįstas ir palyginamas metodikas, jei taikant jas galima tiksliau apskaičiuoti nei pagal EMEP/EEA vadove dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos numatytus metodus.

5. Transporto išmetamam į aplinkos orą teršalų kiekiui apskaičiuoti ir ataskaitoms parengti turi būti naudojami Europos Sąjungos statistikos tarnybai teikiamo nacionalinio energijos balanso duomenys.

6. Kelių transporto sektoriuje išmetamam į aplinkos orą teršalų kiekiui apskaičiuoti ir ataskaitoms parengti naudojamas Lietuvos Respublikoje parduoto kuro (degalų) kiekis. Pagal TTOTP konvenciją pasirinkus naudoti bendrą išmetamų teršalų kiekį, apskaičiuotą pagal sunaudoto kuro (degalų) kiekį, galima laikytis šio pasirinkimo, kad būtų užtikrintas tarptautinės ir Europos Sąjungos teisės suderinamumas. Papildomai galima teikti ataskaitas apie iš kelių transporto sektoriaus išmestą į aplinkos orą teršalų kiekį, apskaičiuotą naudojant nacionaliniu mastu sunaudoto kuro (degalų) kiekį arba nuvažiuotų kilometrų skaičių.

7. Teikiant ataskaitas apie metinį išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį, šis kiekis išreiškiamas vienetu, kuris nurodytas taikytinu TTOTP konvencijos NFR ataskaitų teikimo formoje.

### **III SKYRIUS NACIONALINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ PROGNOZIŲ RENGIMO REIKALAVIMAI**

8. Nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozės turi būti skaidrios, nuoseklios, palyginamos, išsamios ir tikslios.

9. Nacionalinėse išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozėse turi būti pateikiama nors tokia informacija:

9.1. aiškiai aprašyta galiojanti ir planuojama priimti politika (strateginio planavimo sprendiniai) ir priemonės, į kurias atsižvelgta rengiant prognozes;

9.2. rengiant prognozes atliktos (jei atlikta) jautrumo analizės rezultatai;

9.3. naudotų metodikų, modelių, pagrindinių prielaidų, pagrindinių įvesties ir išvesties parametrų aprašymas.

10. Vadovaujantis EMEP/EEA vadove dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos nustatytais rekomendacijomis, išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozės sudaromos ir sugrupuojamos pagal atitinkamus taršos šaltinių sektorius; kiekvieno teršalo prognozė grindžiama „esamomis priemonėmis“ (taikomomis priemonėmis) ir, jei taikoma prognozuojant, – „papildomomis priemonėmis“ (planuojamomis įgyvendinti priemonėmis).

11. Nacionalinėms išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozėms apskaičiuoti naudojami duomenys turi atitikti metinei X-3 metų nacionalinei išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitai ir pagal 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 280/2004/EB (OL 2013 L 165, p. 13), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 662/2014 (OL 2014 L 189, p. 155), teikiamų prognozių nustatymui naudojamus duomenis.

### **IV SKYRIUS INFORMACINĖS APSKAITOS ATASKAITOS RENGIMO REIKALAVIMAI**

12. Informacinė apskaitos ataskaita rengiama vadovaujantis EMEP ataskaitų teikimo gairėmis ir teikiama vadovaujantis jose pateiktu informacinės apskaitos ataskaitos pavyzdžiu.

13. Informacinėje apskaitos ataskaitoje turi būti pateikiama nors tokia informacija:

13.1. konkrečių metodikų, prielaidų, teršalų išmetimo faktorių ir veiklos duomenų aprašymai, nuorodos, informacijos šaltiniai ir jų pasirinkimo priežastys;

13.2. nacionalinių taršos šaltinių pagrindinių kategorijų aprašymas;

13.3. informacija apie neapibrėžtumą, kokybės užtikrinimą ir tikrinimą;

13.4. institucinių susitarimų dėl nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos rengimo aprašymas;

13.5. informacija apie atliktus perskaičiavimus, planuojamus tobulinimus;

13.6. jei taikoma, informacija apie naudojimąsi Tvarkos aprašo 9–15 punktuose numatytais lankstumo priemonėmis;

13.7. jei taikoma, informacija apie nukrypimo nuo mažinimo trajektorijos, nustatytos pagal Tvarkos aprašo 7 punktą, priežastis, taip pat priemones, kurių imamasi siekiant laikytis tos trajektorijos;

13.8. informacinės apskaitos ataskaitos santrauka.

### **V SKYRIUS**

## **NACIONALINĖS IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ APSKAITOS PATIKSLINIMO REIKALAVIMAI**

14. Remiantis Tvarkos aprašo 9 punktu, teikiant Europos Komisijai pasiūlymą patikslinti nacionalinę išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitą, į šią apskaitą įtraukiami nors šie patvirtinantys dokumentai:

14.1. įrodantys, kad viršijamas (-i) susijęs (-ę) nacionalinis (-iai) išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslas (-ai);

14.2. įrodantys, kiek po išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos patikslinimo sumažėtų viršijimo lygis ir kiek tai padėtų laikytis susijusio (-ių) nacionalinio (-ių) išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslo (-ų);

14.3. vertinimas, ar remiantis nacionalinėmis išmetamų į aplinkos orą teršalų prognozėmis tikėtina, kad neatlikus patikslinimo susijęs (-ę) nacionalinis (-iai) išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslas (-ai) bus įvykdytas (-i), ir kada;

14.4. įrodantys, kad patikslinimas atitinka vieną ar daugiau iš Tvarkos aprašo 2 priedo 14.4.1–14.4.3 papunkčiuose nurodytų sąlygų. Prireikus gali būti daromos nuorodos į susijusius ankstesnius nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos patikslinimus. Šio papunkčio nuostatos taikomos atsižvelgiant į šias sąlygas:

14.4.1. jei nustatomos naujos taršos šaltinių kategorijos, pateikiamas:

14.4.1.1. įrodymas, kad nauja taršos šaltinio kategorija pripažįstama mokslinėje literatūroje ir (arba) EMEP/EEA vadove dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos;

14.4.1.2. įrodymas, kad tuo metu, kai buvo nustatomas nacionalinis išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslas, ši šaltinio kategorija nebuvo įtraukta į susijusią nacionalinę istorinių išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitą;

14.4.1.3. įrodymas, kad iš naujos kategorijos šaltinio išmetami į aplinkos orą teršalai yra viena iš priežasčių, kodėl negalima įvykdyti nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslų, ir išsamus metodikos, duomenų ir išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorių, kuriais remiantis prieita prie išvados, aprašymas.

14.4.2. Jei iš konkrečių kategorijų šaltinių išmetamiems į aplinkos orą teršalams nustatyti naudojami labai skirtingi išmetamų į aplinkos orą teršalų faktoriai, pateikiama:

14.4.2.1. pirminių išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorių aprašymas, įskaitant išsamų mokslinio pagrindo, kuriuo remiantis nustatytas išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorius, aprašymą;

14.4.2.2. įrodymas, kad pirminiai išmetamų į aplinkos orą teršalų faktoriai naudoti nustatant nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus;

14.4.2.3. atnaujintų išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorių aprašymas pateikiant išsamią informaciją apie mokslinį pagrindą, kuriuo remiantis nustatytas išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorius;

14.4.2.4. išmetamų į aplinkos orą teršalų, apskaičiuotų naudojant pirminį ir atnaujintą išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorius, kiekio palyginimas, kuris patvirtina, kad pasikeitę išmetamų į aplinkos orą teršalų faktoriai yra viena iš priežasčių, kodėl negalima įvykdyti nacionalinių išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslų;

14.4.2.5. paaiškinimas, kuo remiantis spręsta, ar išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorių pokyčiai reikšmingi.

14.4.3. Jei iš konkrečių kategorijų šaltinių išmetamiems į aplinkos orą teršalams nustatyti naudojamos labai skirtingos metodikos, pateikiama:

14.4.3.1. naudotos pirminės metodikos aprašymas, be kita ko, pateikiant išsamią informaciją apie mokslinį pagrindą, kuriuo remiantis nustatytas išmetamų į aplinkos orą teršalų faktorius;

14.4.3.2. įrodymas, kad pirminė metodika naudota nustatant išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus;

14.4.3.3. naudojamos atnaujintos metodikos aprašymas, įskaitant išsamų mokslinio pagrindo ar rekomendacijos, kuriais remiantis ji nustatyta, aprašymą;

14.4.3.4. išmetamų į aplinkos orą teršalų, apskaičiuotų naudojant pirminę ir atnaujintą metodikas, kiekio palyginimas, kuris patvirtina, kad pasikeitusi metodika yra viena iš priežasčių, kodėl negalima įvykdyti nacionalinio išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslo;

14.4.3.5. paaiškinimas, kuo remiantis spręsta, ar metodikos pokytis reikšmingas.

15. Jei patikslinimo procedūros grindžiamos panašiomis prielaidomis kaip ir kitų ES valstybių narių, galima pateikti tą pačią pagrindžiančią informaciją su sąlyga, kad pateikiama Tvarkos aprašo 2 priedo 14 punkte nustatyta būtina su Lietuvos Respublika susijusi informacija.

16. Perskaičiuojamas patikslintas išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekis užtikrinant kuo didesnį kiekvienų metų, kai taikomas (-i) patikslinimas (-ai), laiko eilutės nuoseklumą.

---

## **REIKALAVIMAI NACIONALINIO ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANUI**

### **I SKYRIUS**

#### **MINIMALUS NACIONALINIO ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANO TURINYS**

1. Pirminiame nacionaliniame oro taršos mažinimo plane (toliau – Planas), nurodytame Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašo) IV skyriuje, pateikiami nors šie elementai:

1.1. nacionalinė oro kokybės ir taršos prevencijos politikos sistema, pagal kurią parengtas Planas, įskaitant:

1.1.1. politikos prioritetus ir jų ryšį su kitose susijusiose politikos srityse, įskaitant klimato kaitą ir tam tikrais atvejais žemės ūkį, pramonę ir transportą, nustatytais prioritetais;

1.1.2. nacionalinėms, regionų ir vietos institucijoms suteiktą atsakomybę;

1.1.3. vykdančią dabartinę politiką ir taikant dabartines priemones padarytą pažangą mažinant išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį ir gerinant oro kokybę, taip pat šalies ir Europos Sąjungos tikslų įvykdymo lygį;

1.1.4. numatomą pažangą, darant prielaidą, kad nebus keičiamos jau priimtose politikos kryptys ir priemonės;

1.2. politikos galimybes, į kurias atsižvelgta siekiant įvykdyti nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus 2020–2029 m. ir nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus 2030 m. ir vėliau, pasiekti nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tarpinius tikslus 2025 m. ir prisidėti prie tolesnio oro kokybės gerinimo; politikos galimybių analizę (įskaitant analizės metodą); jei turima duomenų, politikos ir priemonių poveikis (vertinant kiekvienos jų poveikį atskirai arba bendrai) išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimui, oro kokybei ir aplinkai, ir susijęs neapibrėžtumas;

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

1.3. atrinktos priemonės ir politika, kurias numatoma priimti, nurodant jų priėmimo, įgyvendinimo, peržiūros tvarkaraštį ir atsakingas kompetentingas institucijas;

1.4. jei taikoma, paaiškinimas, kodėl nesiimant priemonių, dėl kurių atsirastų neproporcingos išlaidos, negali būti užtikrinti nacionaliniai išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tarpiniai tikslai 2025 m.;

1.5. jei taikoma, ataskaita apie Tvarkos aprašo III skyriuje nurodytų lankstumo priemonių naudojimą ir poveikį aplinkai, kilusį dėl tokio naudojimo;

1.6. vertinimas, kaip įgyvendinant pasirinktą politiką ir priemones užtikrinamas suderinamumas su kitose susijusiose politikos srityse nustatytais planais ir programomis.

2. Atnaujinant Planą, nurodytą Tvarkos aprašo IV skyriuje, įtraukiami nors šie elementai:

2.1. įgyvendinant Planą, mažinant išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį ir koncentraciją aplinkos ore, padarytos pažangos vertinimas;

2.2. visi svarbūs su politinėmis aplinkybėmis, vertinimais, Planu arba su jo įgyvendinimo tvarkaraščiu susiję pokyčiai.

### **II SKYRIUS**

#### **IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ KIEKIO MAŽINIMO PRIEMONĖS**

3. Būtina atsižvelgti į Amoniako kiekio, išmetamo iš žemės ūkio šaltinių, prevencijos ir mažinimo gaires, patvirtintas TTOTP konvencijos vykdomosios institucijos 31-ojoje sesijoje sprendimu Nr. 2012/11 (toliau – Amoniakui skirtos gairės), ir naudotis geriausiais prieinamais



gamybos būdais vadovaujantis 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL 2010 L 334, p. 17).

## **PIRMASIS SKIRSNIS**

### **IŠMETAMO Į APLINKOS ORĄ AMONIAKO KIEKIO VALDYMO PRIEMONĖS**

4. Atsižvelgiant į 2014 m. Jungtinių Tautų ekonominės Europos komisijos (toliau – JT EEK) Geros žemės ūkio praktikos, susijusios su išmetamo amoniako kiekio mažinimu, pagrindų sąvadą (dokumento Nr. ECE/EB.AIR/129), patvirtintą TTOTP konvencijos Vykdomosios institucijos 33 – iojoje sesijoje sprendimu (dokumento Nr. ECE/EB.AIR/127, 36e dalis), parengiamas nacionalinis patariamasis gerosios žemės ūkio praktikos, susijusios su išmetamo amoniako kiekio kontrole, sąvadas, kurį sudaro nors šie elementai:

- 4.1. azoto valdymas, atsižvelgiant į visą azoto ciklą;
- 4.2. gyvulių šėrimo strategijos;
- 4.3. mažai taršūs mėšlo skleidimo būdai;
- 4.4. mažai taršios mėšlo laikymo sistemos;
- 4.5. mažai taršios gyvūnų laikymo sistemos;
- 4.6. galimybės apriboti amoniako, išmetamo naudojant mineralines trąšas, kiekį.

5. Galima sudaryti nacionalinį azoto balansą, kad remiantis JT EEK Azoto balansų gairėse (dokumento Nr. ECE/EB.AIR/119), patvirtintose TTOTP konvencijos Vykdomosios institucijos 31-ojoje sesijoje sprendimu Nr. 2012/10 (dokumento Nr. ECE/EB.AIR/113/Add.1), nustatytais principais galima būtų stebėti bendro žemės ūkio sektoriuje išmetamo chemiškai aktyvaus azoto kiekio, įskaitant amoniaką, azoto suboksidą, amonį, nitratus ir nitritus, pokyčius.

6. Draudžiama naudoti amonio karbonato trąšas ir galima sumažinti iš neorganinių trąšų išmetamą amoniako kiekį taikant šiuos metodus:

- 6.1. karbamido trąšos pakeičiamos amonio nitrato trąšomis;

6.2. jei naudojamos karbamido trąšos, naudojami metodai, kuriuos taikant, kaip įrodyta, išmetamas amoniako kiekis sumažėja nors 30 %, palyginti su naudojant Amoniakui skirtose gairėse aprašytą pamatinį metodą išmetamu kiekiu;

6.3. skatinama neorganines trąšas pakeisti organinėmis trąšomis, o jei naudojamos neorganinės trąšos, jos paskleidžiamos atsižvelgiant į numatomą tręšiamų kultūrinių augalų ar pievų azoto ir fosforo poreikį, į dirvožemyje esantį maistinių medžiagų kiekį ir dirvožemio aprūpinimą maistinėmis trąšomis naudojant kitas trąšas.

7. Galima sumažinti iš gyvulių mėšlo išmetamą amoniako kiekį taikant šiuos metodus:

7.1. mažinamas teršalų, išmetamų ariamą žemę ir pievas tręšiant srutomis ir kietuoju mėšlu, kiekis, naudojant metodus, pagal kuriuos išmetamų teršalų sumažėja nors 30 %, palyginti su naudojant Amoniakui skirtose gairėse aprašytą pamatinį metodą išmetamu kiekiu, ir atitinka sąlygas:

7.1.1. mėšlas ir srutos skleidžiami tik atsižvelgiant į numatomą tręšiamų kultūrinių augalų ar pievų maistinių azoto ir fosforo medžiagų poreikį, į dirvožemyje esantį maistinių medžiagų kiekį ir dirvožemio aprūpinimą maistinėmis trąšomis naudojant kitas trąšas;

7.1.2. mėšlas ir srutos neskleidžiami, jei tręšiama žemė įmirkusi, užtvindyta, įšalusi ar padengta sniegu;

7.1.3. pievoje srutos paskleidžiamos naudojant prikabinamąją žarną, prikabinamąją pavažą arba negiliai ar giliai įpurškiant;

7.1.4. ant ariamos žemės paskleidžiamas mėšlas ir srutos įterpiamos į dirvožemį per keturias valandas nuo paskleidimo;

7.2. mažinamas teršalų, išmetamų iš mėšlo saugojimo vietų, esančių ne gyvūnų laikymo patalpose, kiekis, šiais metodais:

7.2.1. srutų saugyklose, pastatytose po 2022 m. sausio 1 d., naudojamos mažai taršios saugojimo sistemos ar metodai, pagal kuriuos, kaip įrodyta, išmetamas amoniako kiekis sumažėja

nors 60 %, palyginti su naudojant Amoniakui skirtose gairėse aprašytą pamatinį metodą išmetamu kiekiu, o jei naudojamos esamos srutų saugyklos, – išmetamas amoniako kiekis sumažėja nors 40 %;

7.2.2. kietojo mėšlo saugyklos uždengiamos;

7.2.3. užtikrinama, kad ūkiai turėtų pakankamas talpas mėšlui laikyti, kad mėšlas būtų paskleidžiamas tik kultūrinių augalų augimui tinkamu laikotarpiu;

7.3. mažinamas iš gyvulių laikymo patalpų išmetamas teršalų kiekis naudojant sistemas, kurias taikant, kaip įrodyta, išmetamas amoniako kiekis sumažėja nors 20 %, palyginti su naudojant Amoniakui skirtose gairėse aprašytą pamatinį metodą išmetamu kiekiu;

7.4. mažinamas iš mėšlo išmetamas teršalų kiekis naudojant šėrimo nedidelį baltymų kiekį turinčiais pašarais strategijas, kurias taikant, kaip įrodyta, išmetamas amoniako kiekis sumažėja bent 10 %, palyginti su naudojant Amoniakui skirtose gairėse aprašytą pamatinį metodą išmetamu kiekiu.

## **ANTRASIS SKIRSNIS**

### **IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ KIETŲJŲ DALELIŲ IR JUODOSIOS ANGLIES KIEKIO VALDYMO PRIEMONĖS**

8. Nedarant poveikio 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2017/2392 (OL 2017 L 350, p. 15), II priedo nuostatų dėl kompleksinės paramos taikymui, galima uždrausti deginti atvirame lauke žemės ūkio derliaus liekanas, atliekas ir miško liekanas. Turi būti stebima, kaip laikomasi šio draudimo, ir užtikrinamas jo vykdymas. Draudimo išimtys taikomos tik prevencinių programų, kuriomis siekiama išvengti nekontroliuojamų gaisrų gamtoje, vykdyti maro kontrolę arba saugoti biologinę įvairovę atveju.

9. Galima parengti nacionalinį patariamąjį gerosios žemės ūkio praktikos, siekiant tinkamai valdyti derliaus liekanas, sąvadą remiantis šiais metodais:

9.1. dirvožemio struktūros gerinimo, įterpiant derliaus liekanas;

9.2. derliaus liekanų geresnių įterpimo būdų taikymo;

9.3. alternatyvaus derliaus liekanų naudojimo;

9.4. dirvožemio derlingumo ir struktūros gerinimo įterpiant mėšlą, reikalingą augalams geriau augti, taip vengiant mėšlą (gyvūnų mėšlą, gilų šiaudų kraiką) deginti.

## **TREČIASIS SKIRSNIS**

### **POVEIKIO MAŽIEMS ŪKIAMS IŠVENGIMAS**

10. Vykdam Tvarcos aprašo 3 priedo II skyriaus pirmajame ir antrajame skirsniuose nurodytas priemones reikia užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į poveikį mažiems ir labai mažiems ūkiams. Pavyzdžiui, atsižvelgiant į taikomus nacionalinius išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslus, prireikus galima, jei įmanoma ir tinkama, mažiems ir labai mažiems ūkiams tų priemonių netaikyti.

---

#### **Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-827](#), 2009-12-29, Žin., 2009, Nr. 159-7265 (2009-12-31), i. k. 109301MISAK00D1-827

Dėl aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 468 "Dėl sieros dioksido, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių ir amoniako nacionalinių limitų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-616](#), 2011-07-29, Žin., 2011, Nr. 99-4667 (2011-08-04), i. k. 111301MISAK00D1-616

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 468 "Dėl Sieros dioksido, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių ir amoniako nacionalinių limitų patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-127](#), 2017-02-08, paskelbta TAR 2017-02-08, i. k. 2017-02261

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 468 „Dėl Sieros dioksido, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių ir amoniako nacionalinių limitų patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-550](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-06-21, i. k. 2018-10211

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 468 „Dėl Sieros dioksido, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių ir amoniako nacionalinių limitų patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-502](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18196

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 468 „Dėl Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo